

DI Dr. Erwin Szlezak, Dolnorakouský agrární okresní úřad St. Pölten:

60 let ochrany půdy v Dolním Rakousku – Video:

<https://vimeo.com/288682608>

Erwin Szlezak, Dolnorakouský agrární okresní úřad St. Pölten

Dolní Rakousko slaví 60 let ochrany půdy. Máme dlouhou historii v ochraně půdy. Pro Zemi je velmi důležité chránit půdu proti erozi větru a vody. V budoucnu nechceme v Dolním Rakousku zdůraznit nejen ochranou funkci, ale i užitnou hodnotu. Chceme se snažit o zvýšení užítku pro druhovou rozmanitost, pro adaptaci na klimatické změny a pro zvýšení přidané hodnoty regionu. Název „zařízení na ochranu půdy“ se má změnit na „víceúčelový živý plot“, neboť je možné jejich víceúčelové využití. Ochrana půdy je důležitá pro zemědělství, pro obce i celou zemi. Ochrana půdy v Dolním Rakousku se zaměřuje na tato témata: plošné zvýšení úrodnosti, ochrana půdy při hospodaření, pak téma agrolesnictví, k tomu nyní patří zařízení na ochranu půdy. Dále tzv. víceúčelový živý plot a produkce na malé ploše s velkou užitnou hodnotou.

Johann Meixner, Agrární okresní úřad Hollabrunn

Zařízení na ochranu půdy se skládají z řad stromů a keřů, v lesním zákoně jsou také označovány jako zařízení na ochranu před větrem. Slouží především ochraně proti škodám způsobeným větrem především na zemědělských pozemcích. Zařízením na ochranu půdy náleží vysoký stupeň ochrany půdy. Velkým nebezpečím je eroze způsobená větrem a vodou. I vysušování půdy, a to především s ohledem na klimatické změny v panonské oblasti Dolního Rakouska nepodceňujeme. Kvůli velké erozi větrem dochází v částech Dolního Rakouska k odnášení půdy větrem, při silných deštích je nebezpečí vodní eroze. Přínosy zařízení na ochranu půdy tkví ve snížení rychlosti větru, v zabránění odnosu půdy a přenosu sněhu a ve zlepšení mikroklimatu. Prvky na ochranu půdy proto nabízejí ochranu a zlepšení půdy, mají určité filtrační účinky a slouží také k ochraně soukromí a k ochraně před hlukem.

Účinek ochrany před větrem má rozsah až desetinásobku výšky prvku. To znamená, že u 15 metrů vysokého zařízení na ochranu půdy, které je zcela neporušené, vzniká chráněné místo v délce 150 m na obě strany. 1 km zařízení na ochranu půdy tak může ochránit až 30 ha orné půdy. Abychom dosáhli optimálního účinku ochrany celého území, je potřeba založit systém zařízení na ochranu půdy. V odborném žargonu pak hovoříme o síťovém systému biotopů.

V zásadě se v prvcích na ochranu půdy používají výlučně domácí listnaté dřeviny. Sestavení seznamu druhů se uskutečňuje při zohlednění podmínek regionů Dolního Rakouska a jejich půdních podmínek. Používají se převážně rostliny z regionálních školek pro množení dřevin. Ze stromů jsou to především třešeň ptačí, různé druhy javorů a dubů, různé plané ovocné dřeviny, habr obecný, lípa a ořešák vlašský. Z keřů jsou vysazovány hlavně ptačí zob, dřín, brslen evropský, růže šípková křovištní, trnka obecná, líska obecná, kalina tušalaj a kalina obecná a dřín obecný.

Výsadba zařízení na ochranu půdy probíhá především strojově s pomocí traktoru a sazečky. Malá část je vysazována ručně s pomocí sázecího šneku. K výsadbě dochází především na

zelených plochách, přičemž tyto jsou osety hlavně jetelem plazivým. To usnadňuje především prvotní likvidaci plevelů. Výsadba je realizována v řadách stromů a keřů, aby mohla následná péče probíhat s pomocí úzkých traktorů.

Anton Teiber, Agrární okresní úřad Pyhra

Ochrana před divokou zvěří je u nás velkým tématem a velkým problémem. Každý strom u nás dostane svoji vlastní ochranu – kůl a ochrannou mřížku a dodatečně ještě nátěr, který je stále přetírán a kontrolován. A keře dostanou jenom nátěr pro ochranu před divokou zvěří.

Christian Steiner, Agrární okresní úřad St. Pölten

Dolní Rakousko se již mnoho let angažuje v evropské ochraně půdy. Jednou z prvních iniciativ bylo přistoupení k Evropskému svazu ochrany půdy v roce 2003. Jsme tam velmi angažovaní, máme zastoupení v předsednictvu, od roku 2009 dokonce ve vedoucí pozici předsedy předsednictva. Se 77 obcemi, 11 asociovanými členy (to jsou školy, spolky, firmy a jiné organizace) jsme vůdčím regionem Evropského svazu ochrany půdy. Společně se snažíme téma ochrany půdy posouvat dopředu k městům, obcím a regionům. Hlavními aktivitami jsou konference, zasedání a různé akce na téma zvyšování povědomí o tématu půdy. Je pro nás důležité, abychom využili svazu ochrany půdy jako sítě na evropské úrovni. Je několik organizací, které se upsali ochraně půdy a Evropský svaz na ochranu půdy zde představuje propojení mezi těmito sítěmi. Především aktivity měst a obcí na lokální i regionální úrovni jsou příkladem a ukazují, jak může být ochrana půdy realizována v různých oblastech.

Země Dolní Rakousko má dlouho tradici ve spolupráci s evropskými organizacemi. Nejdříve musíme zmínit Pracovní společenství Dunajských zemí. Dolní Rakousko je v něm aktivní již od roku 1990. Již několik let vedeme pracovní skupinu Trvalá udržitelnost, energie a životní prostředí a přinášíme tam témata trvale udržitelného využití a ochrany půdy. Z této aktivity mezitím vznikla síť pod názvem SONDAR. To je tzv. Soil Strategy Network of Danube Region a síť k tématu půda se sousedními zeměmi v Dunajském regionu, obzvláště s Českem, Slovenskem a Maďarskem. I zde jsou zahajovány a realizovány společné projekty na ochranu půdy. Z této úrovně vzešly i kooperace na makroregionální úrovni. Evropská unie má již nějakou dobu zpracován koncept strategií mezi zeměmi, mezi regiony, aby bylo možné sestavit společné zásady, vytvořit pracovní plány. Na začátku bylo Pracovní společenství Dunajských zemí impulsem pro Evropskou strategii v Dunajském regionu, na které spolupracujeme od roku 2010. Zde se na prvopočátku Rakousko společně s Rumunskem velmi silně zasadilo o tuto strategii. A od roku 2015 spolupracujeme na Evropské strategii starého regionu. To se děje na základě spolupráce 48 regionů, kam zase přinášíme téma ochrany půdy a trvale udržitelného využití půdy. Toho času zde přispíváme naším dílem práce za prezidentství Tyrolska.

Erwin Szlezak, Dolnorakouský agrární okresní úřad St. Pölten

Máme od Stvořitele pověření obdělávat a ochraňovat naši zahradu. To děláme i prostřednictvím ochrany půdy. Naši půdu, a stojíme si za tím, chceme smysluplně využívat a starostlivě chránit.